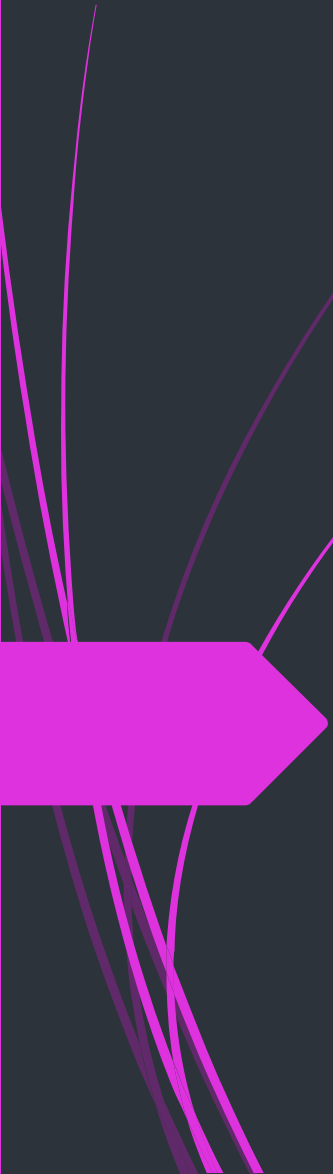

GRANICE POLITYCZNE. POMIĘDZY DZIEDZICTWEM A PRODUKTEM TURYSTYCZNYM

Marek WIĘCKOWSKI

IGiPZ PAN

FUNKCJE GRANIC POLITYCZNYCH

PRAWNE – zasięg regulacji prawnych

FISKALNE – ochrona gospodarki i finansów

KONTROLNE – możliwa kontrola
przepływów osób i dóbr

MILITARNE – obrona suwerenności i
bezpieczeństwa

IDEOLOGICZNE – wykazywanie różnic
pomiędzy stronami aby wykazać wyższość

Guichonnet, Raffestein, 1974

GRANICE POLITYCZNE

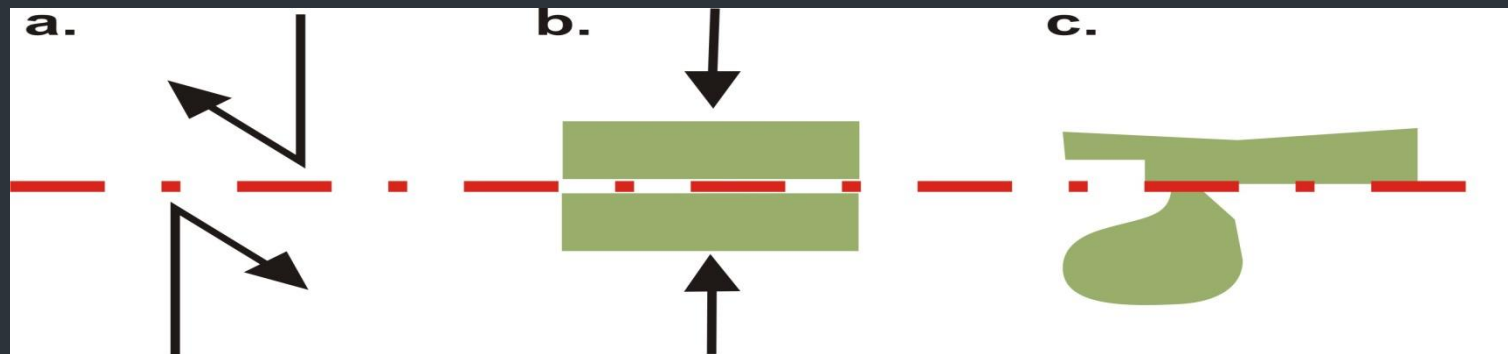
BARIERA

ZŁĄCZE
(MOST)

ZASÓB

Wpływ granicy na turystykę

TURYSTYKA A GRANICE

Granice jako bariery

Granice jako destynacje
przestrzeń turystyczną

Granice modyfikujące

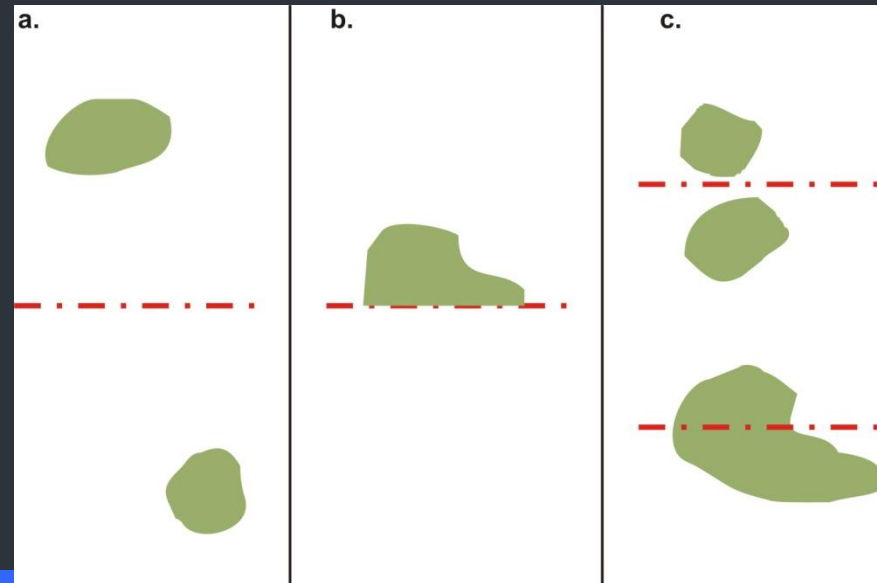
Timothy, 2002

Przestrzeń turystyczna a granice

4 b TURYSTYKA A GRANICE

Wg J.Matznettera (1979) można wyróżnić trzy typy przestrzennych relacji pomiędzy granicą polityczną a turystyką:

- granica nie sąsiaduje z obszarami turystycznymi
- granica sąsiaduje z obszarem turystycznym tylko po jednej stronie granicy
- obszary turystyczne znajdują się po obydwu stronach granicy.

PRODUKT
TURYSTYCZNY

ATRAKCJA
TURYSTYCZNA

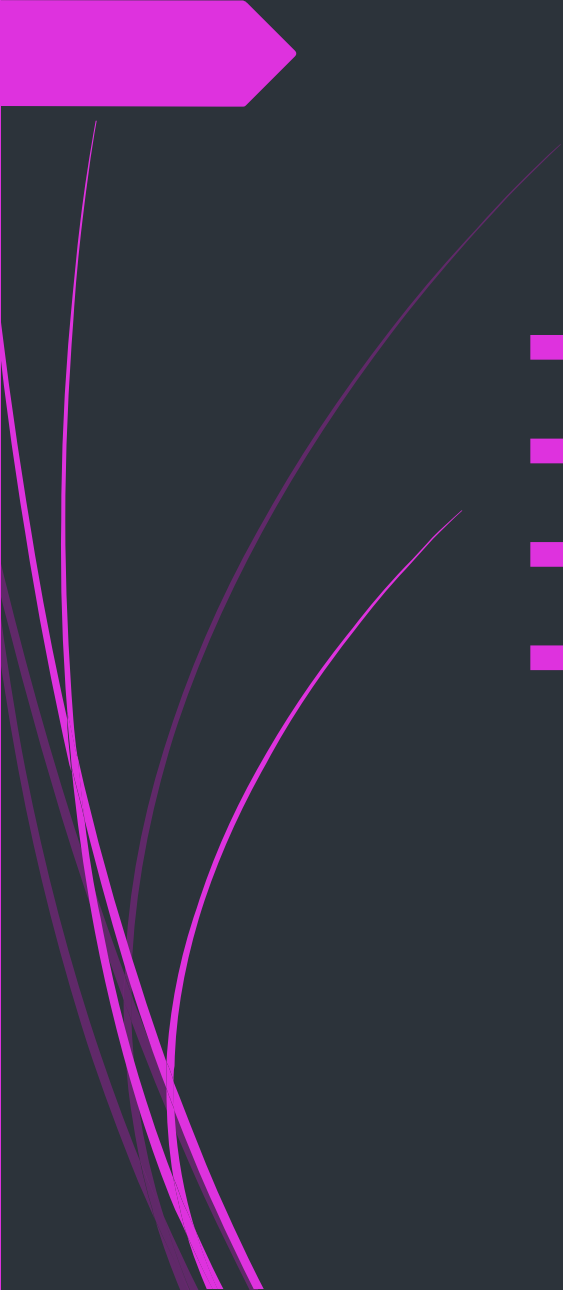
DZIEDZICTWO

ZASÓB

Przejście graniczne w Puszczy Białowieskiej

-
- **A. Obszar (pogranicze) atrakcyjne dla turystyki**
 - **B. Atrakcyjność oparta na różnicach**
 - **C. Atrakcyjna linia graniczna**
 - **D. Scalanie – kształtowanie transgranicznej przestrzeni turystycznej**

A. Obszar (pogranicze) atrakcyjne dla turystyki

Dziedzictwo przyrodnicze – przykład Bieszczady

Transgraniczne obiekty wpisane na listę dziedzictwa UNESCO

Cerkwie w Karpatach (Polska i Ukraina)
(2013)

Dziedzictwo może być
podstawą rozwoju turystyki

Ranga UNESCO jest
postrzegana jako
autentyczna

Dziedzictwo kulturowe – przykład Karpaty

B. Atrakcyjność oparta na różnicach

Na różnicach wynikających z istnienia granicy i sąsiedowania dwóch różnych organizmów państwowych są oparte m.in.:

- ❑ zakupy (sklepy, w tym sklepy wolnoćtowe) – cena, jakość (benzyna, produkty spożywcze)
- ❑ korzystanie z usług (restauracje, baza noclegowa) – inne, lepsze, tańsze
- ❑ kultura (muzea, zabytki itp.)
- ❑ język, odczucia, emocje
- ❑ prawo, przepisy, (święta, godziny pracy)

Zmiany funkcji turystyki

Ogólna zmiana funkcji, ale najczęściej wszystkie cztery możliwości występują jednocześnie

Granica polsko-niemiecka

Granica szwedzko-fińska

C. Atrakcyjna linia graniczna

- Oznaczenia granic – słupy, płoty, mury
- Przejścia graniczne – szlabany, wrota, budynki
- Obiekty związane z liniami obrony
- Obiekty przecięte granicą państwa lub bezpośrednio z nią związane (hotele, bary, mosty)

Granica polsko-niemiecka
Transgraniczna plaża w Świnoujściu

Słup graniczny z nieistniejącej
granicy polsko-radzieckiej

Przykład: MUR BERLIŃSKI

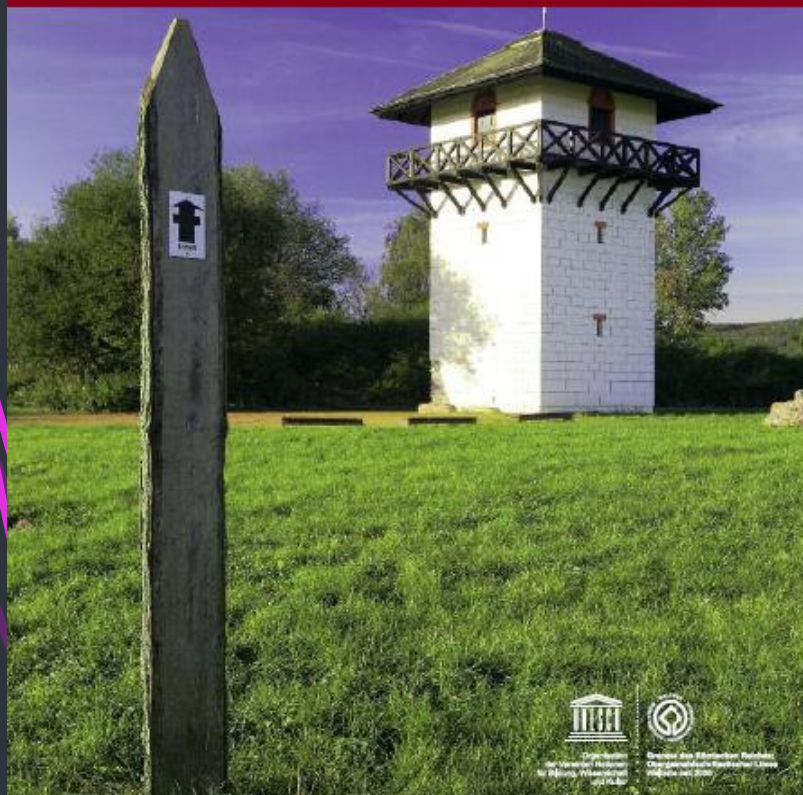
Przykład:
Panmunđon
granica pomiędzy Koreą Pd. a KRLD

German Limes Road

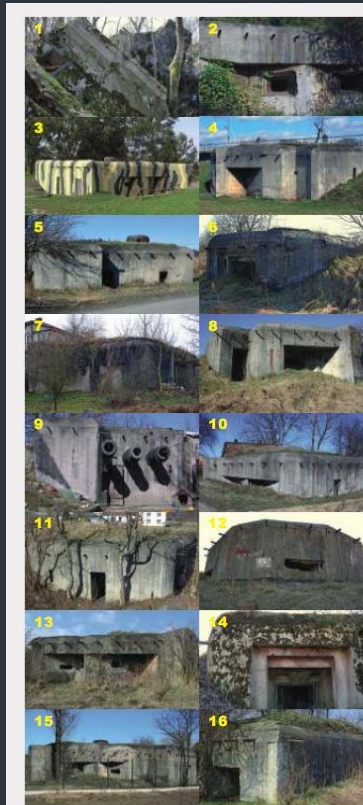
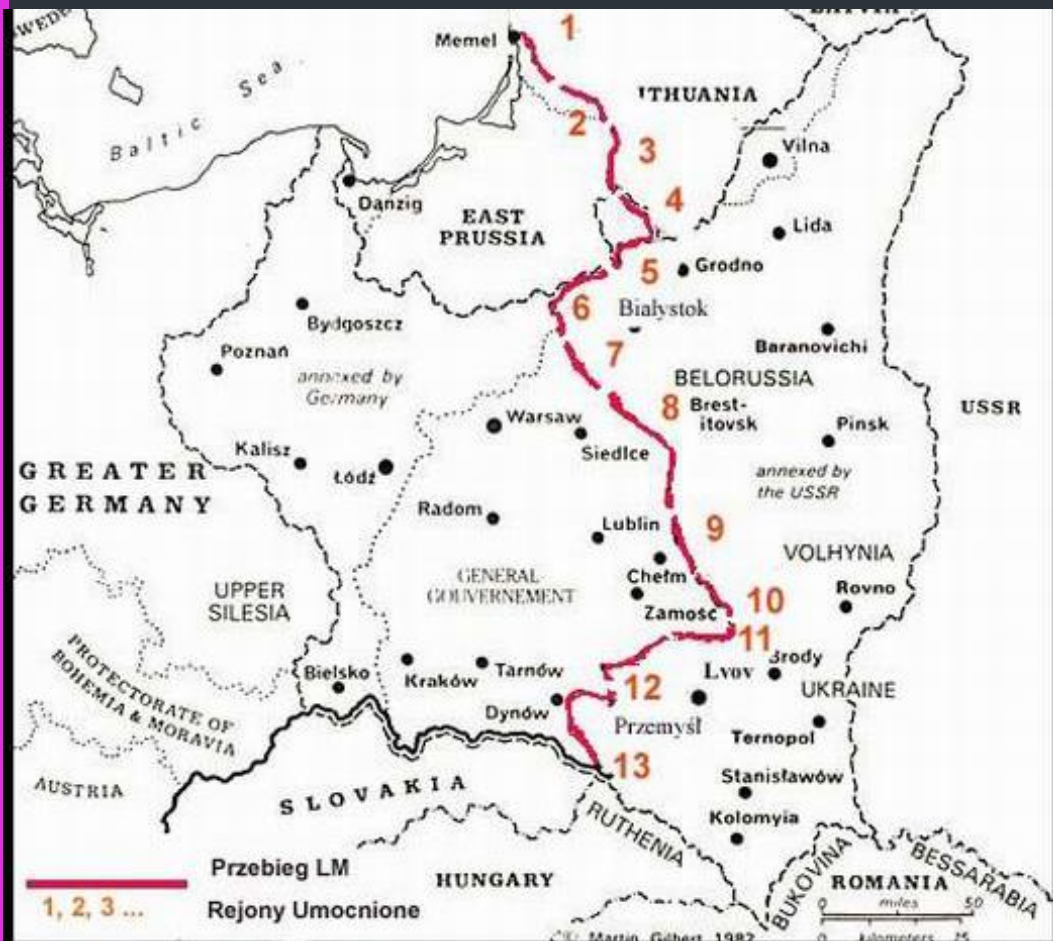
REMARKABLE RELICS OF EARTHWORKS AND OTHER MONUMENTS, RECONSTRUCTIONS AND MUSEUMS.
THE GERMAN LIMES ROAD RUNS ALONG THE UPPER GERMAN-RAETIAN LIMES FROM BAD HÖNNINGEN/RHEINBROHL
ON THE RHINE TO REGENSBURG ON THE DANUBE AS A TOURIST ROUTE.

Odtworzone przejście graniczne na
granicy pomiędzy Cesarstwem Rosyjskim
a Monarchią Austro-Węgierską

Limes. Granica Cesarstwa Rzymskiego.
W 2015 r. wpisana na listę UNESCO

Wnętrze schronu bojowego przy ulicy Marszałka J. Piłsudskiego

www.przemysl.pl

Przemysł

Tekst: Dariusz Hup
Fotografie: Dariusz Hup, Grzegorz Karnas
Opracowanie graficzne, okładka: Grzegorz Karnas

Wszystkie prawa zastrzeżone - All rights reserved

PRZEMYŚL

LINIA MOŁOTOWA

www.przemysl.pl

egzemplarz bezpłatny

D. Scalanie – kształtowanie transgranicznej przestrzeni turystycznej

Granica polsko-niemiecka
Świnoujście / Ahlbeck

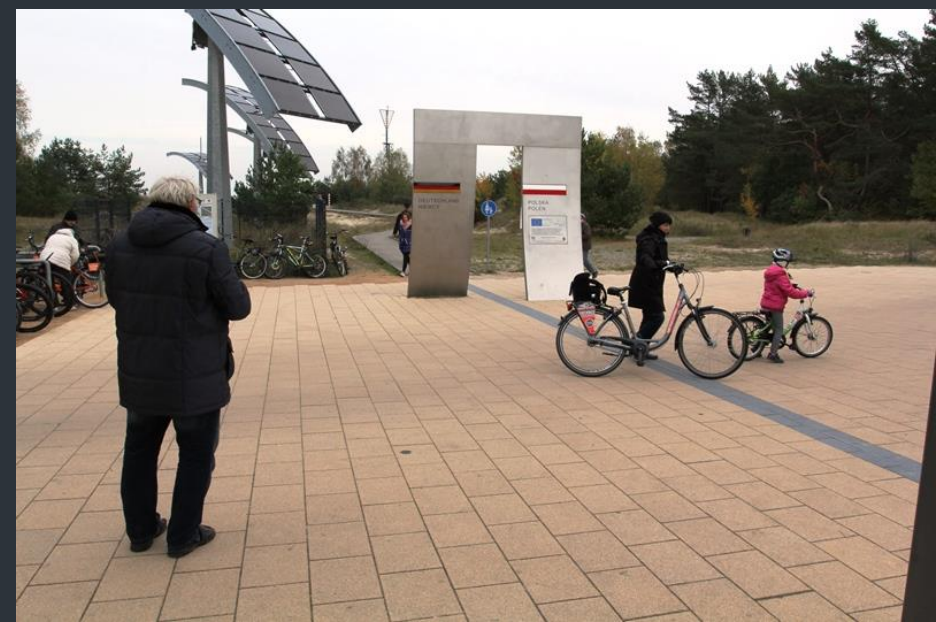

Integracja obszarów przygranicznych

Granica jako zasób

Wykorzystanie dziedzictwa

Miejsce spotkań

Skansen(y) Orawa

Zubrzyca (Polska)

Zuberec (Słowacja)

Nowa współpraca transgraniczna i promocja w ramach programu INTERREG IVA

Rozwój przestrzeni turystycznej

Istnieje kilka możliwości rozwoju turystyki na obszarach przygranicznych:

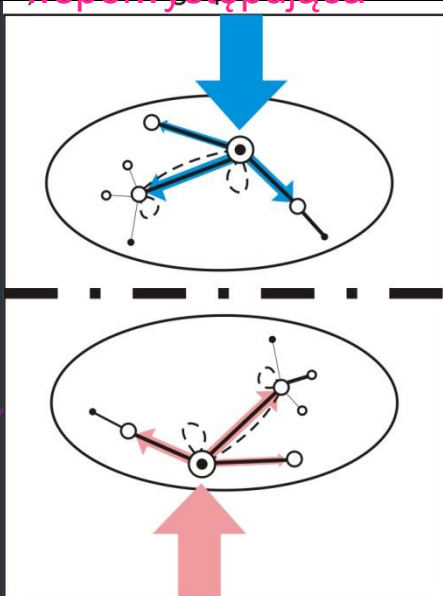
odrębny rozwój sąsiadujących regionów po dwóch stronach granicy –
wzajemna konkurencja

ściśła współpraca i korzystanie z efektu synergii

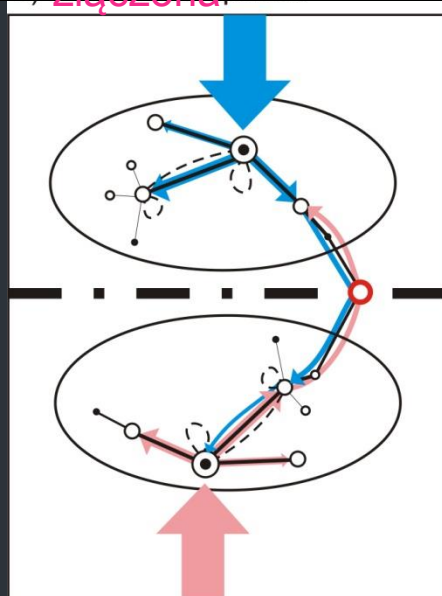
rozwój regionów kosztem innych i postępująca hierarchizacja

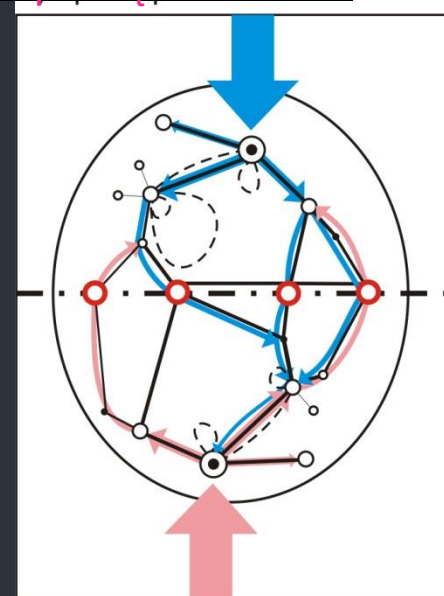
przestrzeń
współwystępująca

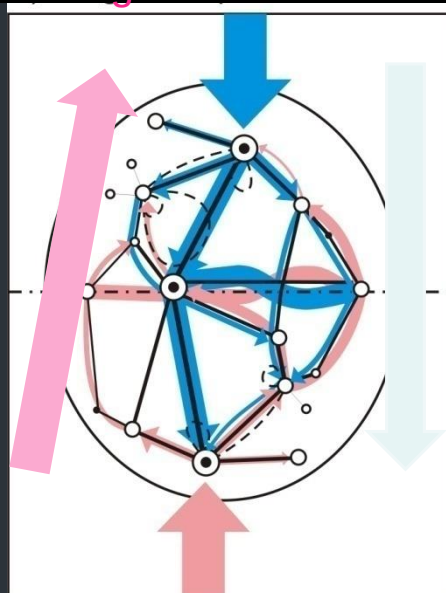
przestrzeń
złączona

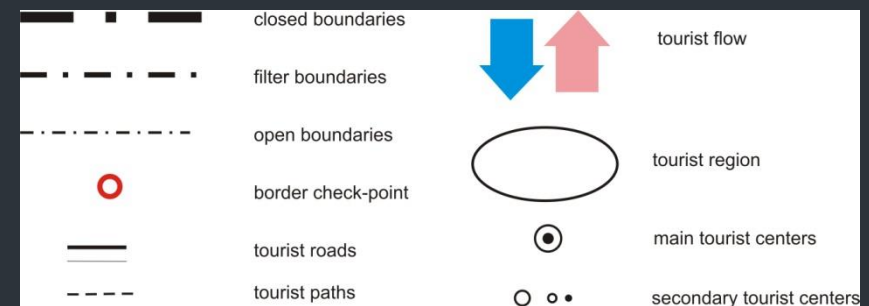
przestrzeń
powiązana

przestrzeń
zintegrowana

oraz wspólna promocja,
marketing i zarządzanie

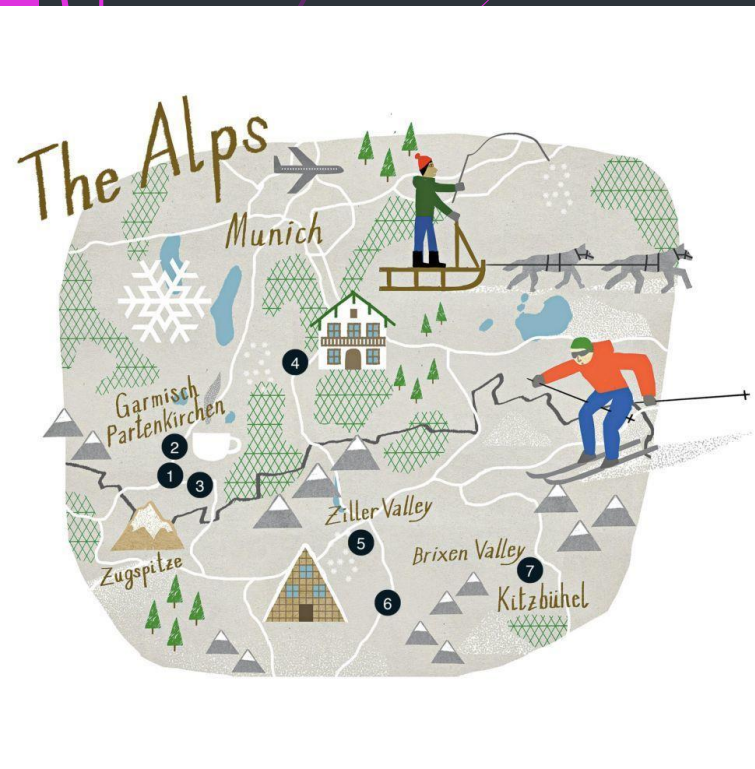

Otwarcie granic zapoczątkowuje proces wzrostu przepływów, w wyniku występowania różnic pomiędzy obszarami oraz potrzeb ludzi

W wyniku tego tworzy się nowe zagospodarowanie turystyczne oraz usługi towarzyszące

W każdym przypadku istnieje dysproporcja w wielkości przepływów, zagospodarowania turystycznego itp...

Środki pomocowe UE są głównym elementem inwestycji w dziedzinie turystyki i zachowaniu dziedzictwa.

Czy jest to trwały rozwój i integracja?
Czy elementem decydującym o działaniach są obecnie tylko finanse?

-
- Przepływy ludności odbywają się we wszystkich kierunkach, ale istnieją dysproporcje w tym ruchu.
 - Z kraju bogatszego do biedniejszego występuje ruch turystyczny, w tym wyjazdy na zakupy i do korzystania z tańszych usług.
 - Z kraju biedniejszego do kraju bogatszego występuje ruch w celach wyjazdów do pracy (w tym handlu) oraz wyjazdy (często łączone) po zakupy towarów luksusowych (lub niedostępnych), specjalistycznych i tańszych.
 - Pojawił się nowy trend odwiedzania granic jako obiektów dziedzictwa i ich atrakcyjności turystycznej.
 - Obiekty związane z granicami zaczynają stanowić trzon produktów turystycznych.

➤ Dziękuję za uwagę

